

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

1.1. ДАТУМ И ОРГАН КОЈИ ЈЕ ИМЕНОВАО КОМИСИЈУ

Одлуком бр. 911/1 од 15.5.2026, донетом на седници одржаној дана 9. 4. 2026., Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду образовало је Комисију за оцену докторске дисертације докторанда **Ивана Андријашевића** под насловом „Славистичко дело **Платона Андрејевича Кулаковског**”, урађену под менторским руковођењем др **Ксеније Кончаревић**.

1.2. САСТАВ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

1. ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Име и презиме: Биљана Марић.

Звање: ванр. проф. (председник Комисије).

Ужа научна област: Руски језик.

Датум избора у звање: 21.5.2025.

Установа на којој је запослен: Филолошки факултет Универзитета у Београду.

2. ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме: Вања Станишић.

Звање: ред. проф.

Ужа научна област: Српски језик (Палеославистика).

Датум избора у звање: 20.2.2019.

Установа на којој је запослен: Филолошки факултет Универзитета у Београду.

3. ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме: Светлана Гољак.

Звање: доцент.

Ужа научна област: Белорусистика.

Датум избора у звање: 26.5.2022.

Установа на којој је запослен: Филолошки факултет Универзитета у Београду.

4. ЧЛАН КОМИСИЈЕ

Име и презиме: Владислав Пузовић.

Звање: редовни професор.

Ужа научна област: Историја Цркве.

Датум избора у звање: 23.11.2022.

Установа на којој је запослен: Православни богословски факултет Универзитета у Београду.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име (име једног родитеља) презиме:	Иван (Слободан) Андријашевић
Датум и место рођења:	13.08.1990. Савски венац, Београд, Република Србија
Наслов мастер рада:	<i>Вербалне асоцијације концепта ,туга' у руском језику са освртом на српски језик</i>
Датум одбране мастер рада:	Децембар 2014.
Установа где је одбрањен мастер рад:	Филолошки факултет Универзитета у Београду
Научна област из које је стечено академско звање мастера:	русистика (когнитивна лингвистика)

III СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА који су објављени или прихваћени за објављивање у оквиру рада на докторској дисертацији

Андријашевић, Иван, Ана Голубовић. Ка библиографији Платона Андрејевича Кулаковског: проблеми и резултати истраживања. *Славистика*, XXIX/1, Београд, 2025, 55–73. М 53

IV НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Славистичко дело Платона Андрејевича Кулаковског.

Наслов адекватно одражава обухват дисертације. Термин *славистички* овде се користи у свом најпотпунијем значењу – онај који проистиче из комплекса наука о словенским језицима и књижевностима, о историји материјалне и духовне културе Словена, као и о њиховој политичкој историји и међусловенским идеолошким, црквеним, културним, научним дотицајима и везама.

V ПРЕДМЕТ И ЦИЉ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Предмет ове докторске дисертације јесте славистичко дело др Платона Андрејевича Кулаковског (1848-1913), најпознатијег српској јавности као првог званично постављеног универзитетског професора руског језика у Србији. Међутим, његова пионирска достигнућа нису ограничена искључиво на наставу. Осим чињенице да је био први професор руског језика

на Великој школи у Београду (изузев факултативног курса који је студентима у летњем семестру 1863. одржао Алимпије Васиљевић), такође је и први професор једног страног словенског језика на Великој школи, аутор првог универзитетског уџбеника руског језика у Србији (*Руска читанка*, 1879), први предавач на јавним предавањима из руског језика организованим за српско грађанство, просветни инспектор за руски језик, аутор прве монографије о Вуку Караџићу, као и аутор прве монографије о Славенској школи у Сремским Карловцима. Њему такође припадају заслуге за оснивање славистичке библиотеке на Великој школи.

П. А. Кулаковски завршио је Историјско-филолошки факултет Московског универзитета. Године 1876. године послат је у иностранство ради изучавања словенских језика (у Чешку, а затим у Љубљану и Загреб). Након стицања независности Србије 1878. године, министар просвете Алимпије Васиљевић тражио је у Русији наставника руског језика за београдску Велику школу (касније Београдски универзитет). На препоруку И. С. Аксакова из Москве и В. И. Ламанског из Санкт Петербурга, подржана је кандидатура младог Кулаковског као најподеснијег кандидата.

Затечену ситуацију описује речима: „нисам пронашао ни хрестоматију, ... ни граматiku руску за Србе, ... ни речника“. Већ 1879. године припремио је и објавио хрестоматију руске књижевности под називом *Руска читанка*. Заједно са студентима преводио је класике руске књижевности на Великој школи. Истовремено је објавио пет „Писама о савременој руској књижевности“ у београдском часопису *Отаџбина*, која су била намењена упознавању читалаца са стањем у руској књижевности и периодици. Током 1881. године написао је монографску скицу о Лукијану Мушицком. Изучавајући српску историју, књижевност и језик и истовремено пишући за руске часописе чланке о Србији и Србима, П. А. Кулаковски радио је на месту професора руског језика Велике школе до 1882. године. У Србији је 1881. године изабран за члана Српског ученог друштва, док је у својој отаџбини признање за заслуге ширења руског културног утицаја у иностранству примио орден Светог Станислава II степена.

Након повратка у Москву, Кулаковски је написао и одбранио магистарску дисертацију под називом *Вук Караџић. Његов рад и значај у српској књижевности* (рус. *Вук Караџич, его деятельность и значение в сербской литературе*). То је била прва научна монографија о Вуку Караџићу. Од 1884. до 1902. године Кулаковски је предавао на Варшавском универзитету, прво као професор руског језика, касније и професор словенских наречја (1892-1902). Осим Бугарске, у којој је провео одређено време, 1893. године пошао је на пут у Загреб, а следеће године је одбранио докторску дисертацију на тему *Илиризам: истраживања историје хрватске књижевности периода ренесансе*. За књигу на ову тему 1895. године примио је награду Руске академије наука Котљаревског (рус. *Премия Котляревского*). Његова последња велика научна студија објављена 1903. године јесте *Начало руской школы у сербов в XVIII в.* (срп. *Почетак руске школе код Срба у XVIII веку*). Централно место ове студије представља излагање о доласку Максима Суворова у Србију по наредби императора Петра Првог и у сагласности са Светим архијерејским синодом Руске Цркве.

Био је почасни члан Српске краљевске академије наука, Петербуршког и Бугарског словенског друштва.

Циљ истраживања било је осветљавање периода почетка развоја српске универзитетске русистике кроз детаљно представљање научног рада првог универзитетског професора руског језика на Великој школи у Београду, Платона Андрејевича Кулаковског, као и историографска обрада, систематизација и критичка ревалоризација целокупног опуса П. А. Кулаковског у контексту његовог доба, али и са позиција савремене славистике.

Премда је П. А. Кулаковски био заслужан за школовање прве генерације студената руског језика и књижевности, ниједна његова књига објављена у Србији у наслову не садржи његово име. **Циљ рада** отуда је и својеврсна рехабилитација професора Платона Андрејевича

Кулаковског у српској русистици, славистици, културној и просветној историји Срба и историји српско-руских односа.

VI ОСНОВНЕ ХИПОТЕЗЕ ИСТРАЖИВАЊА ДИСЕРТАЦИЈЕ

1. Платон Андрејевич Кулаковски, први наставник руског језика на Великој школи у Београду, оставио је значајан траг у славистичкој науци и култури, који је до сада истраживан фрагментарно и ни издалека адекватно екстензитету (ширини), интензитету (дубини) и разноврсности његових интересовања. Добрим делом његов опус био је недоступан српским истраживачима јер је своје књиге и чланке (преко 1000 библиографских јединица) објављивао преваходно у Русији, Пољској и Литванији (тада у саставу Руске империје), мањим делом у Бугарској и Србији (при томе, ниједна његова књига објављена у Србији у наслову не садржи његово име). Архивска грађа потребна за истраживање такође се највећим делом налази у Русији. Сходно изнетом, полазна хипотеза у истраживању јесте та да данас, захваљујући дигитализацији извора и доброг дела архивске грађе, постоји могућност да се његово славистичко дело сагледа у интегралном облику.

2. Слаба истраженост дела Кулаковског последица је и идеолошких забрана које су проистикале из његових монархистичких, унитаристичких и панславистичких погледа. Поставља се и хипотеза да постоји могућност да у савременим условима, у посттоталитарном друштву, објективно и непристрасно сагледају и научна и информативно-публицистичка дела.

3. Научна дела Кулаковског одраз су не само стања филологије његовог доба, него и његових схватања обликованих пре свега под утицајем И. С. Аксакова и М. Н. Каткова, конзервативне струје руског славенофилства. Следећа хипотеза је да постоји могућност и потреба да се идентификују ови утицаји и у филолошким, и у публицистичким радовима Платона Кулаковског.

4. Прелиминарна хипотеза коју је у истраживању требало доказати је и та да ће у тумачењу српске културе, језичке и правописне реформе Вука Караџића, као и стања српског књижевног језика његовог доба Кулаковски полазити од руског језичког стања, историје руског књижевног језика и нормативистичких захвата спровођених у 18. веку у руској средини, која је резултирала хибридном славјаноруским језиком, и да ће се са тим аргументима Кулаковски наћи међу Вуковим опонентима.

5. Наредна хипотеза тиче се сагледавања других словенских народа, њихове културе, језичког развоја, па и политичких и идеолошких стремљења и састоји се у томе да ће Кулаковски све поменуте области посматрати из идеолошке перспективе славјанофилства, са визијом Русије као моћне покровитељке и ујединитељке свих Словена, руског језика као водећег и обавезног за изучавање у свим словенским земљама и да ће неки његови ставови бити најригіднији и најудаљенији од позиција савремене славистичке науке, посебно када је реч о пољском, украјинском и донекле белоруском језику и култури.

VII КРАТАК ОПИС САДРЖАЈА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација Ивана Андријашевића има 163 странице и садржи следеће структурно-композиционе целине: 1. Увод (1–3), 2. Биографија (3–8), 3. Библиографија (8–11), 4. Београдски период делатности Платона Кулаковског (11–29), 5. Извештавање о Србији након боравка у Београду (29–36), 6. Магистарски рад о делатности Вука Караџића (1882) (36–44), 7. Студија о династији Петровића-Његоша у Црној Гори (1896) (44–47), 8. Извештавање са преког суда у Србији (1899) (47–49), 9. Путпис Кулаковског из Бугарске (1899) (49–50), 10. Дела о положају Словена у Аустроугарској монархији (49–62), 11. Варшавски период делатности Платона Кулаковског (1884–1902) (62–67), 12. Дела о пољском питању након одласка из Варшаве (67–70), 13. Уређивање новина „Владин весник“ (1902–1905) (70–72), 14. Уређивање новина „Руске периферије“ (1906–1912) (72–79), 15. Панславизам и славенофилство у тумачењу Кулаковског (80–86), 16. Учесће Кулаковског у културном

животу јужнословенских народа (85–96), 17. Наставни материјали П. А. Кулаковског (97–101), 18. Рецепција и критика рада Платона Кулаковског (101–104), 19. Чланци којима није потврђено ауторство Платона Кулаковског (104–105), 20. Потомци Платона Кулаковског (107–109), 21. Импликације за даљи рад (107–109), 21. Закључна разматрања (109–111). После основног дела рада наводе се *Извори* (111–118), *Литература* (118–136), као и *Прилог 1 – Библиографија списа Платона Андрејевича Кулаковског* (136–157). На крају дисертације налазе се *Биографија аутора* (157) и прилози *Изјава о ауторству*, *Изјава о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада* и *Изјава о коришћењу*. У оквиру дисертације дато је 15 фотографија и три графикона, као илустративни материјал који доприноси бољој рецепцији текста. У *Изворима* је наведено 90 штампаних извора, потом подаци о грађи прикупљеној у 10 архива Републике Србије и Руске Федерације, као и 23 електронска извора. Цитирана литература укључује 311 јединица. Рад је снабдевен са 79 подножних напомена (фуснота). Реконструисана библиографија Платона Андрејевича Кулаковског наведена у раду броји 450 јединица.

У *Уводу* (1–3) Иван Андријашевић наводи основни разлог реконструисања биографије, библиографије и целокупног опуса Платона Андрејевича Кулаковског (1848–1913) кога ће се подухватити у свом вишегодишњем истраживању. Наиме, овај универзитетски професор, новинар, уредник бројних штампаних издања и друштвени радник, дуго времена након револуције 1917. године није се налазио у фокусу истраживача у области славистике. О њему, како запажа акад. П. Пипер (2014), више од 70 година није написан ниједан чланак, књига, научна монографија, ни зборник његових најзначајнијих радова. За то, по Андријашевићевом мишљењу, има више разлога. Основни је идеолошки – сарадња и уређивање листова десничарског усмерења и владиних гласила у којима Кулаковски износи ставове који су били неприхватљиви политичком режиму након Октобарске револуције. Други, не мање важан разлог, посебно за истраживаче изван Русије, била је све донедавно недоступност архивских података и часописа у којима је Кулаковски сарађивао, чији највећи део излази на видело тек дигитализацијом ретких и старих издања – реч је, нпр. о часопису *Журнал Министерства народного просвещения* дигитализованом 2013. године у Руској Федерацији, затим о преводу списа Кулаковског о Матији Бану (Кулаковски 1876) дигитализованом 2017. године, и то у Народној библиотеци Републике Чешке, о скенираним часописима *Русский вестник* из дигиталних библиотека у Чикагу, Илиноису, Ајови, Кијеву и Варшави, оригиналним делима Платона Кулаковског доступним преко Националне библиотеке Белорусије у периоду 2023–2025. и многим другим издањима. „Расејаност података условљена је Платоновом неуморном делатношћу која га је селила широм културних и политичких престоница словенских земаља, па је тако више или мање времена Кулаковски провео у Москви, Санкт Петербургу, Београду, Прагу, Љубљани, Загребу, Софији, Варшави...“, појашњава Андријашевић (стр. 2). Иако временски знатно ближи Кулаковском, русиста К. Ј. Грот, један од Платонових блиских пријатеља, који је писао некролог професору Кулаковском (1914), у библиографији не успева да попише све његове радове, констатује кандидат на основу својих увида и реконструкције библиографије Кулаковског коју је спровео: „Велики део материјала насталих из његовог пера тек се данас открива, премда још увек није дигитализован“.

После темељно реконструисане биографије Платона Кулаковског, укључујући податке из професионалног, личног живота, интелектуалног и идеолошког формирања у оквиру конзервативне струје славјанофилства предвођене Аксаковом и Катковом (3–8), колега Андријашевић приступа опису и структуралној анализи његове библиографије (8–11). Констатује да су главне области истраживања Платона Кулаковског биле српска и хрватска књижевност друге половине 18. и прве половине 19. века. Као публициста, Платон Андрејевич Кулаковски задужио је српски народ популаризацијом у руској јавности дешавања у Србији, донекле Црној Гори, Босни и Херцеговини, уз обавезан лични печат. Писао је велики број научних, научно-популарних, информативно-публицистичких чланака за низ дневних и недељних гласила, од којих су најзначајније: *Московские ведомости*, *Русь*, *Новое время*, *Варшавский дневник*, *Виленский вестник*, *Санкт-Петербургские ведомости*, *Холмско-варшавский епархиальный вестник*, и др. Чланци су објављивани са потписом, без потписа и

под псеудонимима: К. П. К-ский, Славянолюб, Русский, Р. (Грот 1914: 33), П. А. К., П. К. (СП 1957, СП 1958), П. Д., N., Z., Р. (Данченко 1986: 115), Slavus. У аутобиографији је Кулаковски записао да је већ 1902. године бројала преко хиљаду одредница. Статистички подаци на основу тренутно доступне грађе приказују да је Кулаковски био најпродуктивнији у објављивању чланака, расправа и других врста радова 1886. и 1912. године (в. графикон 1; графикон 2 илуструје заступљеност његових прилога у појединачно узетим часописима). У засебном раду (из 2025., у коауторству са др Аном Голубовић, која је класификовала материјал) кандидат је констатовао 320, али је током докторског истраживања тај број порастао на више од 450 јединица. У том смислу, ова бројка засигурно није коначна, имајући у виду да се Кулаковски сам изразио о сопственом раду да је његов опус већ 1903. године, дакле 10 година пре смрти, чинило више од хиљаду новинских чланака, фељтона, извештаја, записа, путописа, објављених говора, превода и приређених издања.

Следе поглавља *Београдски период делатности Платона Кулаковског* (11–29), и *Извештавање о Србији након боравка у Београду* (29–36). О професури, раду Платона Кулаковског на Великој школи и самом боравку у Београду, како констатује мср Иван Андријашевић, до овог тренутка написано је преко двадесет радова. Допуну коју он износи могу представљати, најпре, подаци из његовог дневника које је делимично објавио Шемјакин (2014), према записима Кулаковског који се чувају у Рукописном одељењу Института руске културе Руске академије наука (рус. *Рукописное отделение Института русской литературы РАН – Пушкинского дома*, ф. 572. д. 1. л. 1–28). Платон Кулаковски обележио је прву етапу развоја Катедре за источне и западне словенске језике на Великој школи. Настава руског језика и књижевности отпочела је школске 1878/79. године, тачније 10. новембра 1878. године уводним предавањем под насловом *Кратки преглед историје развића руског књижевног језика*, које излази у преводу на српски језик у часопису *Српске новине* тек крајем марта наредне године, такође и као одвојена брошура у издању Државне штампарије (1879). Осим предавања руског језика и књижевности, Кулаковски је за часопис *Отаџбина* написао и низ чланака о историји руске књижевности (1880, 1881), који су тада студентима могли послужити и као вредан материјал за учење. Платон Кулаковски издао је *Руску читанку за Велику школу* 1879. године. Остао је без реализације пројекат једног руско-српског речника, који је Кулаковски желео да изради у коауторству са Атанасијем Тасом Стојановићем, о чему говори белешка из дневника Милана Ђ. Милићевића од 30. јануара 1879. године (речник ће Стојановић објавити знатно касније, 1891. године, а Кулаковски ће бити један од рецензената). Живот Кулаковског у Београду и његове контакте аутор илуструје и одломцима из дневничких забелешки Викентија Васиљевича Макушева. За нас је посебно значајно његово сведочанство из 1881. о томе да је током боравка код Кулаковског у кући често виђао студенте који су долазили код свог учитеља по савете и књиге. Додаје да Кулаковски „предаје свој предмет са љубављу и страшћу и да је популаран међу својим слушаоцима“ (уопште, на низу места у дисертацији аутор прибегава дијаријском наслеђу Кулаковског и његових савременика, мемоаристици, преписци). На личну иницијативу професора Платона Кулаковског, лета 1879. године *Санктпетербуршко словенско друштво* за опремање библиотеке Велике школе у Београду донира 378 књига на руском језику. Студентска библиотека добила је 256 књига, а професорска библиотека 122 књиге. До тог тренутка, библиотека Велике школе није поседовала књиге на руском језику које су могле служити за високошколску наставу руског језика. Мишљење Кулаковског, како документује кандидат архивском грађом, било је од великог значаја за целокупну наставу руског језика у Београду. Министарство просвете (под вођством министра Стојана Новаковића), поред наставе на Великој школи, ангажовало је Кулаковског да надгледа спровођење годишњих испита из руског језика у београдским средњим школама, у Вишој женској школи, Богословији и Учитељској школи. Доласком у Београд, Платон Андрејевич постаје интересантан уредницима више листова у Руској Империји. Почине да пише новинске извештаје, белешке и цртице за више руских листова као дописник из Кнежевине Србије. Донео је одлуку да се служи псеудонимима јер су његови чланци и дописи често садржали критику унутрашње и спољне политике српске владе. Уопште узев, српске теме по бројности библиографских јединица заузимају треће место, иза руских и

пољских (графикон 3, стр. 19). Већ у првим новинским извештајима Кулаковски поставља темеље за даљи књижевни и публицистички рад. Чланак који излази у десетом броју месечника *Критички преглед* (рус. *Критическое обозрение*) за 1879. годину анализира књижевне новости у српској штампи, конкретно у зборнику *Годишњица Николе Чутића* (Кулаковски 1879). Пре свега има речи хвале за радове које је написао Милан Ђ. Милићевић, између осталог и чланак *Славе у Срба*, који ће га подстаћи да и сам за руску јавност пише подужи чланак о овом српском обичају (1883). Најзначајнији чланак Платона Кулаковског из београдског периода јесте студија о Лукијану Мушицком објављена у *Часопису министарства народне просвете* (ЖМНП) Русије 1881. године, којом ће руског читаоца постепено уводити у проблематику Вукове реформе књижевног језика и правописа. Ову тему ће темељно обрадити у магистарској дисертацији одбрањеној 1882. године. Током боравка у Београду Кулаковски се упознао са великим бројем актера политичке сцене Кнежевине (затим и Краљевине) Србије. Интересовање за политичка превирања у Србији, негативан однос према аустрофилској политици коју је приметио и жеља за објективним извештавањем довели су га до познанства са опозиционаром Николом Пашићем, са којим је наставио да размењује писма и након одласка из Београда. Кулаковски је са великим незадовољством анализирао дешавања у српској политици и кроз разговоре наилазио на истомисљенике, али и на противнике Русије и, што га је посебно болело, руске књижевности. Изражавао је разумевање за борбу српских радикала за реформе, што је видео као део шире борбе за словенску самобитност и отпор аустријском утицају. Такав став доводи га у директну везу са кључним славенофилским токовима у Русији и на Балкану. Посебно су значајна сведочанства Кулаковског у дневничким записима, где је износио судове које није увек желео да уврсти у извештаје за јавност, новинске чланке, па чак ни у писма колегама, сарадницима и породици, нпр.: „Подсетимо се да је кнез Милан Обреновић у октобру 1880. године позвао на власт у Србији аустрофиле-претходнике (уместо русофилских либерала)“ (објавио А. Л. Шемјакин 2013). Положај у којем се Кулаковски нашао није био нимало лак, с обзиром на то да је био заговорник проруске оријентације српских власти и размишљао о будућности Србије на сасвим другачији начин у односу на тадашњу политику српске владе. Отишавши далеко ван оквира своје наставничке професије и схвативши своју улогу значајнијом од културног посланика, оштро је критиковао српске политичаре у дописничким извештајима из Београда, што није могло проћи неопажено. Ипак, рад Кулаковског био је високо цењен у стручним круговима. На седници Српског ученог друштва 22. новембра 1881. године (на којој је дошло до трвења између политичких струја радикала и напредњака услед чега су поједини чланови изостали са седнице) изабрани су нови чланови; између осталих, Одбор за филозофске и филолошке науке изабрао је Платона Кулаковског за редовног члана Српског ученог друштва. И после одласка из Београда својим текстовима П. А. Кулаковски покрива широку лепезу српских тема: од уставних и друштвених реформи, преко политичке борбе између српских партија и улоге интелектуалаца, до питања српско-руских односа у целини и историје српског народа, посебно у контексту борбе против Османског царства и аустроугарског утицаја. Посебну пажњу посвећивао је анализи грађе за историју Србије, оцењујући њен значај за развој историјске свести и националног идентитета. Изузетно драгоцен део рада Кулаковског чине рецензије и коментари о делима српских историчара, етнографа, филолога. Он инсистира на историјској тачности и сматра да је потребно да се руска јавност упозна са изворима. Посебну пажњу он посвећује делима М. Ђ. Милићевића *Краљевина Србија. Нови крајеви. Географија, орографија, хидрографија, археологија, историја, етнографија, статистика, просвета, култура, управа* (1884), затим делу *Све досадашње беседе др Мих. Полит-Десанчића* из 1883, зборнику *Устанак у Босни од 1875. до 1878. год. Грађа за новију српску историју рата за ослобођење* издатом 1884. године (кандидат наводи и анализира најважније делове из рецензија и приказа ових дела које је објавио Кулаковски). У тематском опсегу његових чланака о личностима, попут проруски оријентисаног митрополита Михаила Јовановића (1882) или српског посланика у аустријском парламенту Михаила Полит-Десанчића (1884), Кулаковски, како истиче колега Андријашевић, препознаје симболе отпора асимилацији и борце за словенски идентитет. Његове рецензије дела о Црној Гори, српском питању у Босни и Херцеговини, о односима Срба са Русијом, као и о реформама у образовању, како показује спроведена анализа, доприносе разумевању

целокупног културно-политичког контекста епохе. У познијим делима Кулаковски ће проширити своја истраживања статуса Словена у Аустроугарској монархији. Најзад, не и на последњем месту, у жижи интересовања Кулаковског присутне су и црквене теме, углавном из историјско-фактографског аспекта. Кулаковски је посетио Жичу, Љубостињу, Раваницу и Манасију; о Манасији је писао у *Словенском годишњаку* бр. 5 (1882).

Поглавље *Магистарски рад о делатности Вука Караџића (1882)* (36–44) информисе нас о структурно-садржајним карактеристикама овога дела Кулаковског, упознаје са његовом рецепцијом у ондашњој филолошкој и културној јавности, а посебно скреће пажњу на утицај гледишта угледног професора руског језика, доброг понаваоца историје руске нормативистике, на Вукову реформу српског књижевног језика и правописа.

Дело *Вук Караџич. Его деятельность и значение в сербской литературе*, које је изашло и као засебна књига, постало прва научна монографија о Вуку Стефановићу Караџићу на неком страном језику (П. Буњак). Кандидат обрађује рецепцију монографије Кулаковског у оновременој филолошкој јавности: Нил Попов (1882) написао је најопсежнију рецензију на ово дело за часопис руског Министарства просвете (ЖМНП), која је због допуњене анализе дешавања у 18. веку у српској књижевности довела до каснијег интересовања Кулаковског за настанак списа *Почеци руске школе у Срба у XVIII веку* (1903). Пре Кулаковског, у руској средини детаљно о Вуку је писао Измаил Срезњевски 1846. године у делу *Вук Стефанович Караџич, Очерк биографический и библиографический*. Први извештај о овој књизи у недељнику *Русија* (Аноним, 1882) истицао је да по обиљу података и умешности њихове обраде, ова књига представља вредну аквизицију за руску литературу и доприноси анализи новије историје и књижевности Срба. *Русија* преноси и да се *Гласнику Европе* нису допале неке опаске Кулаковског да је Караџићева реформа српског књижевног језика била превише брзоплета, тако да су њом радикално раскинуте све везе српске књижевности са руском и њеним језиком. Поводом коментара који су постојали (и још увек постоје) о томе да су Караџићевом реформом прекинуте везе са руском књижевношћу, Кулаковски (1882) износи тврдњу да је таква повезаност могла бити очувана стварањем српског књижевног језика на сличној основи у случају да је реформу српског језика спроводио „језички законодавац“ попут Михаила Васиљевича Ломоносова или Николаја Михајловича Карамзина у руској нормативистици. Андријашевић показује да је руска јавност упозната са магистарском дисертацијом Платона Кулаковског и кроз афирмативни приказ В. В. Макушева у часопису *Руски филолошки гласник* (Варшава, 1882). За разлику од Александра Белића, који сматра да је Вуков положај био утврђен у време када је Кулаковски писао дисертацију, Макушев износи другачије податке: „Личност и делатност В. С. Караџића познати су руским читаоцима по његовој биографији коју је писао покојни И. И. Срезњевски (Братская помощь, 1876 г., стр. 337–364). У дубровачком часопису *Словинец* за прошлу годину, г. Ковачевић одштампао је низ чланака о Караџићу. Без обзира на та два посебна рада, његов значај као реформатора српског књижевног језика и српске ортографије' до сада није још прецизно одређен. Решење тог питања чини главни задатак дисертације г. Кулаковског...“. Александар Николајевич Пипин (1882) у својој рецензији на дисертацију Кулаковског у листу *Гласник Европе* заузима ставове у прилог Вукове реформе. Пипин, наиме, критикује Кулаковског и каже, прво – да успех реформе Вука Стефановића Караџића показује да она није била његов ђеф, већ жива потреба; друго – да није било довољно јаке везе између руске и српске књижевности јер се и руски језик мењао у стваралаштву Карамзина, Жуковског, Пушкина, Гогоља, Островског и Тургенева. Нова дела не би била јасна славјаносербима (према: Гутков 2014). Пипинов крунски аргумент јесте да руско-српске везе не треба заснивати на „вештачком уклањању народног говора из српске књижевности (како су то хтели Караџићеви противници), него живим утицајем њеног образовног садржаја, утицајем дела која би привлачила пажњу богатством и снагом мисли и поезије“. У српској јавности дело је наишло на позитивну реакцију по томе која је тема обрађена и колико систематично, иако је детаљније упознавање са садржајем показало да постоје одређене несугласице о томе како је презентована. Ипак, чак и много деценија касније, Љубомир Стојановић, дугогодишњи истраживач и приређивач Вукових дела (поготову

преписке) приликом издавања своје монографије *Живот и рад Вука Стефановића Караџића*, одаје признање и наводи да је „најбоље дело о Вуку стигло из пера Платона Кулаковског“. Након одбране магистарске дисертације, Кулаковски је наставио са проучавањем живота и дела Вука Караџића. Аутор је чланка о Вуку у руској *Православној богословској енциклопедији* (1907). Даљи развој овог питања и репутација врсног познаваоца стања у српском и многим другим словенским правописима квалификовало је Платона Кулаковског (тада уредника листа *Владин гласник*) за члана комисије за решавање питања о „упрошћавању“ руског правописа (пре свега у вези са графемом јат – њеним уклањањем или задржавањем) током дискусија одабраних интелектуалаца на ову тему у априлу 1904. године.

У оквиру поглавља *Дела о положају Словена у Аустроугарској монархији* (49–62) средишње место заузима *Докторска дисертација о Илирском покрету* (1894) (52–58).

Мотив за бављење овом темом Кулаковски је нашао у ставу да би изучавање илиризма као културно-политичког покрета омогућило да се уклоне неразумевања између Срба и Хрвата и да би се упознавањем ојачале везе руског и хрватског народа. „За наше јужнословенске читаоце аутор мора рећи да се трудио да буде непристрасан и пажљив у оним питањима по којима сада постоји тужно неразумевање између Срба и Хрвата“, пише Кулаковски у Предговору. Иван Андријашевић подробно упознаје српске читаоце са овим делом објављеним у Варшави 1894. године, инвентаризује све теме које је Платон Андрејевич обрадио у оквиру структурно-композиционо веома разубеђене монографије (53–55). О значају овог дела за руску славистику говори и чињеница да је Варшавски универзитет својим средствима платио штампање *Илиризма* у 600 примерака, од чега је аутору припало 450 примерака.

Савремени руски истраживачи који покривају поља историје славистике (Вашченко 2012, Апекунов 2021), како је установио колега Андријашевић, наводе да је Платон Кулаковски својим обимним радом под називом *Илиризм: Исследование по истории хорватской литературы периода Возрождения* дао значајан допринос развоју руске кроатистике. Наравно, водеће место у истраживању Ивана Андријашевића заузима оновремена рецепција. О одбрани докторске дисертације о историјату илирског покрета 1894. године на Варшавском универзитету *Новоје времја* (1894) јавља уз кратку библиографију Кулаковског. У два и по ступца овог чланка стао је и резиме наведеног рада, похвала и критика коју су упутили чланови комисије, истакнути слависти професор Владимир Иванович Ламански и Алексеј Иванович Собољевски. Кулаковски је добио похвалу за вредан допринос изучавању мало истражене епохе националног препорода, али и критику што је преценио значај Људевита Гаја, као и хрватских књижевних и музичких дела. Кулаковски одбраном ове дисертације стиче титулу доктора словенске филологије.

Кулаковском се од стране савременика замерало што није извршио анализу презентованог материјала, тј. дао сопствени печат и мишљење о Илирском покрету, пошто је детаљно изложио целокупан његов историјат. Пратећи борбу хрватског народа за језичка права у Угарској, Кулаковски показује како је једно време чак и латински језик чувао Хрвате од мађаризације, алудирајући да на исти начин руски језик може помоћи у очувању других угрожених словенских народа и њихових језика. Након Наполеонових освајања и Шенбрунског мира 1809. године, када је основана провинција Илирија, отпочињу рад школе на народном језику, а штампање новина утиче на свест старијих генерација. Позитиван пример француског односа према економском и мисаоном развоју словенских народа Кулаковски супротставља немачкој и италијанској култури које су у покушају асимилације на словенски југозапад спустиле „своју тешку руку“. *Књижевни гласник*, петербуршки лист о новим публикацијама, преноси податак о издању *Илиризма* П. Кулаковског. Критика хвали темељност и истраживање локалних библиотека, поређење са сличним појавама код других словенских народа, али и пребацује што нема историјско-етнографског приказа Хрватске како би и читаоци који нису толико упознати са историјом Словена били обавештени о ширем контексту теме (Аноним, 1895).

Српски класични филолог, књижевни историчар и критичар Радивоје Врховац (будући председник Матице српске) у чланку о *Илиризму* за часопис *Бранково коло* 1895. године придржава се мишљења да је Кулаковски „око Вука имао понеку нетачну мисао“, а овај пут био објективнији. У наставцима објављује приказ најважнијих момената монографије. Реакција на дело о историјату илиризма уследила је и из Словеније. Словеначкој читалачкој публици посебно је занимљива улога Станка Врза, који се посветио илирском покрету толико да је своја дела престао да пише на словеначком и почео да пише на тзв. „илирском“ језику (Аноним, часопис *Љубљански звон*, 1895). Ватрослав Јагић своје подробно мишљење о раду износи у писму Кулаковском из јануара 1895, а у темељном приказу објављеном наредне године у Петрограду, у издању Академије наука као сепарат, одаје почаст Кулаковском што је први писао о својевремено веома важном покрету илиризма. Каснија истраживања Илирског покрета, као што је дело Ђура Шурмина, са разлогом су имала сличност са *Илиризмом* Кулаковског у распореду материјала, коментарима и стилу, оцена је *Српског књижевног гласника* из 1904. Две године касније у истом часопису оцењује се да је др Ђуро Шурмин, професор на загребачком свеучилишту, изучавао историјат илирског покрета „према оригиналним и нештампаним документима, на поузданијем и научнијем темељу но што је исти посао радио Платон Кулаковски“. „Уосталом, у нашој историји књижевности постоји једна осетна празнина, а то је један нарочит рад о односима Срба према илирском покрету. И Кулаковски и Шурмин о томе су само узгред писали“, оцењује критичар СКГ. Могућност за додатна истраживања о пријему *Илиризма* у хрватској критици постоји у низу чланака објављених у часопису *Просвјета* (Загреб), које Андријашевић инвентаризује.

У поглављу *Дела о положају Словена у Аустроугарској монархији* (49–62) за српску средину од посебног је значаја разматрање студије *Почеци руске школе код Срба у XVIII веку* (1900). Првобитно је студија подељена на једанаест наставака и објављена у два броја часописа *Вести одељења руског језика и филологије Императорске Академије наука*. Касније је текст обједињен и угледао светлост дана у облику књиге (1903). На основу просветне документације и других извора обрађене су теме делатности Максима Суворова у Сремским Карловцима, његовој школи и односима са митрополитом Мојсијем, његово учешће у раду школе, анализирани су извештаји Суворова Светом Синоду, приказан однос једног дела српског свештенства према њему, описано смењивање првих ученика, али и проблеми који су настали када су на Суворова „заборавили“ у Русији и након смрти Мојсија Петровића 1730. године. Кулаковском је било важно да на основу грађе коју је прикупио истражи да ли је потоњи митрополит Вићентије Јовановић био принципијелни противник руске школе и руских учитеља код Срба или је у питању друга мотивација за уклањање Суворова. Одговорио је на ово питање негативно, наводећи писмо митрополита Вићентија из 1733. године упућено кијевском архиепископу Рафаилу Заборовском, што је довело до доласка нових руских учитеља. Српски листови извештавали су о овом делу, последњем великом истраживању Кулаковског. *Дело* (1904) наводи да је ова студија „драгоцен прилог историји српске књижевности као и духовнога живота српскога народа у првој половини 18. века“. Исте године *Источник*, лист српског православног становништва у Сарајеву, такође високо цени студију Кулаковског јер „попуњује празнину у нашој културној историји, јер су у њој марљиво прикупљени резултати науке у погледу тога питања“.

Следе поглавља *Варшавски период делатности Платона Кулаковског (1884-1902)* (62–67) и *Дела о пољском питању након одласка из Варшаве* (67–70). Овде се најпре анализира приступно предавање Кулаковског на Варшавском универзитету 16. октобра 1884. године, у целини објављено у часопису *Руски гласник* (1884). Како примећује Иван Андријашевић, за разлику од приступног предавања у Београду које је носило дијахронијски историјско-прегледни карактер, у приступном говору у Варшави, који за централну тему има значај руског језика у другим словенским земљама, може се приметити историјско-филозофска нота. Овај говор може се сматрати програмским, јер иако спомиње М. В. Ломоносова, И. А. Крилова, А. С. Пушкина, Н. В. Гогоља, М. Ј. Љермонтова, И. С. Тургеева, П. И. Мељњикова (Андреја Печерског) и Л. Н. Толстоја у контексту писаца кључних за развој руског књижевног језика, у

сегменту посвећеном општесловенским и пансловенским идејама помиње Јураја Крижанића, за којег истиче да је изједначио „појам *руски језик* са појмом *општесловенски*“. У контексту предвиђања да ће руски језик бити главни за словенске народе, издваја истомишљеника Словака Људевита Штура. Ово размишљање води га у питање о томе „да ли је могуће, и притом у ком облику, такозвано књижевно уједињење Словена“, које ће врло брзо развити у делу *Очерк истории попыток решения вопроса об едином литературном языке у славян* издатом 1885. године. У Варшави је, поред универзитетског ангажмана, Кулаковски био сарадник, а потом и уредник *Варшавског дневника* шест и по година. Много простора се у овом листу, како показује Андријашевић, посвећивало словенском питању, посебно пољском. Кулаковски је постављао пољско питање на општесловенско тле и оцењивао делатност вођа Пољака и пољску журналистику из унитаристичке перспективе. Критикујући аустрофилство и германофилство пољског друштва, иступајући против политичких и територијалних претензија Пољака са позивањем на принцип државног јединства, лист је истовремено био гласник локалних потреба руског становништва; ипак, био је заговорник слободног развоја пољског народа у области књижевности и уметности. Пољским питањем Кулаковски ће се бавити и као уредник новина *Руске периферије* (рус. *Окраины России*) 1906–1912, чему је посвећено засебно поглавље дисертације (72–79). У својим прилозима Кулаковски је тврдио да је у случају давања аутономије Пољској у саставу Руске Империје потребно издвојити из ње територије насељене Литванцима и Русима. Само пружање аутономије праћено је условом који би био својеврсно пољско плаћање за такву одлуку: „Несумњиво, пружање права на аутономију Пољске морало би да повуче уклањање и ограничавање права Пољака у свим осталим областима Русије и потпуно удаљавање Пољака из свих грана администрације, свих установа, у свим другим областима Русије“. Аутономију Пољске дозвољавао је уз услов присаједињења Руској империји преосталих пољских територија у Аустроугарској и Немачкој. У том случају, по његовом мишљењу, за Пољаке би и даље било најбоље да остану унутар Русије јер „будућност Пољске без Русије није могућа“. Његов однос према пољском питању усаглашавао се са политиком царске владе, умногоме чинећи њену теоретску основу. Због радикалних ставова и непомирљивости, код Пољака је словио за полонофоба, чега је и сам био свестан. Проблематичан је и његов однос према белоруском питању. Представници десничарске штампе, којима је припадао и Кулаковски, нису одвајали Белорусе од „трodelне“ руске нације у коју су још убрајали Белорусе и Украјинце, док су остале народе Русије сматрали „иноплеменицима“ (*инородцы*). Кулаковски је иступао против наставе на белоруском језику у школама и против стварања књижевних дела на њему. Штавише, Кулаковски је белоруске земље сматрао исконски руским, а белоруски језик *дијалектом* руског језика. Са тачке гледишта славистике, овај став који Кулаковски издаје за чињеницу није утемељен, јер се сматра да је формирање белоруског књижевног језика везано за почетак 19. века, а сам термин белоруски језик почео да се користи још у 18. веку.

И у варшавском периоду Платон Андрејевич Кулаковски одржавао је односе са бројним припадницима словенског света, пре свега филолозима, али и политичарима. У библиотечком фонду Пушкинског дома под бројем 572 чувају се документа везана за активности Кулаковског, као што су чланци, предавања, излагања, говори, странице дневника, чланске карте *Словенског добротворног комитета*, као и преписка са бројним адресатима (преко 60), међу којима су: И. С. Аксаков, А. Л. Апухтин, А. С. Будилович, М. М. Бакуњин, К. Н. Бестужев-Рјумин, С. С. Бобчев, Ј. Бошковић, Ф. В. Витек, В. А. Грингмут, К. Ј. Грот, С. Гурбан-Војански, А. Л. Дјувернуа, А. И. Добрјански, М. С. Дринов, М. Ђурић, В. Јагић, К. Јиречек, А. А. Кирејев, Р. И. Кошутин, В. И. Ламански, М. Медаковић, М. Ђ. Милићевић, Р. Милошевић, С. Новаковић, А. О. Патера, Н. Пашић, Ф. Рачки, Ј. Ристић, П. А. Ровински, Ф. Д. Самарин, А. А. Сидоров, П. Срећковић, Љ. Стојановић, Т. Д. Флорински, Ј. Холечек, М. Г. Черњајев и други. Такође, како показује колега Андријашевић, активно је учествовао у рецензирању радова српских научника на граници два века (85–90).

Рецепција и критика рада Платона Кулаковског (101–104) поглавље је које се бави потоњим оценама трага који је Кулаковски оставио у срединама у којима је предавао и писао и

сумарним оценама његовог стваралаштва. Тако, десет година након одласка Кулаковског из Београда, 1892. године, Алимпије Васиљевић, министар просвете чијим је залагањем Кулаковски постављен за професора руског језика, писао му је: „У српском друштву постоји жеља за изучавањем руског језика и руске књижевности, а Ви сте томе увелико допринели својим предавањима на Великој школи у Београду и својим саосећањем према српском народу. Сада скоро цела млада генерација чита и разуме руски, а многи га чак и говоре“. У мемоарима Ватрослава Јагића највећа критика колега Ламанског, Срезњевског и Кулаковског, упућена је на основу личног искуства, и то због уплитања политике у студијски процес. Котов (2024) пореди научне радове Кулаковског са другим савременицима словенофилима; „Мада су и мањи по обиму од Н. Ј. Данилевског и В. И. Ламанског, ипак представљају значајан допринос домаћој славистици свог периода“. Предраг Пипер (2014) сумира да је Кулаковски „у много чему био први: био је аутор првог универзитетског уџбеника руског језика у Србији, био је први просветни инспектор за руски језик, оснивач славистичке библиотеке, аутор прве студије о Лукијану Мушицком, прве монографије о Вуку Караџићу, прве монографије о Славенској школи у Сремским Карловцима“. У мање заслуге Кулаковског за славистику можемо убројати и чињеницу да је у чланку *Словенски мотиви у стваралаштву Пушкина* (1899) први тачно претпоставио да су Пушкинове песме *Песма о Карађорђу* (рус. *Песня о Георгии Чёрном*) и *Војвода Милош* (рус. *Воевода Милош*) засноване на усменом извору, приликом сусрета Пушкина са Србима у Кишињеву (Џонсон 1956). Платон Кулаковски има заслуге за историју односа Руске цркве и Српске цркве; између осталог, угледни литургичар Мансветов (1882) наводи да је Кулаковски током боравка у Београду током истраживања ретких докумената детаљно описао *Никодимов типик*, спис из 1318. године, који се чувао у Народној библиотеци (уништена у немачком бомбардовању 1941. године, те је оригинал типика изгорео у пожару).

Веома је инспиративно поглавље *Импликације за даљи рад* (107–109), где Иван Андријашевић истиче: „Будућа истраживања дела Платона Кулаковског могла би обухватати још увек неистражена документа из његовог живота и делатности на пољу словенских језика, књижевности, култура и политике. Документа која могу бити занимљива истраживачима београдског периода делатности су, пре свега, извештаји које је Кулаковски писао Министарству иностраних послова сваке године свог боравка у Београду. Истраживачима који се баве варшавским периодом живота и рада професора Кулаковског, корисна могу бити сведочења савременика и анализа живота „руске Варшаве“ аутора Алексеја Сидорова“ (стр. 107). Још увек није довољно истражен по броју библиографских јединица најобимнији део рада Платона Кулаковског – преко две стотине чланака у листу *Руске периферије*. Даље, како наводи Иван Андријашевић, његова необјављена дела, као што су цртице за биографију Милована Видаковића, могла би представљати занимљив допринос у аспекту анализе стваралаштва наших писаца из руске перспективе. Мисао К. Ј. Грота (1914) о потреби за штампањем најважнијих публицистичких чланака и популарних цртица Платона Андрејевича Кулаковског у засебној монографији никада није реализована, констатује Андријашевић. Такође, за истраживања о личности П. Кулаковског може бити занимљива приватна преписка са колегама славистима, политичким делатницима, или члановима породице, као и са братом, који је такође био универзитетски професор, имајући у виду да је Кулаковски за приватну преписку чувао многе детаље и мишљења које не можемо пронаћи у штампаним делима која су ишла у јавност. Приватни живот Кулаковског може се проучавати и кроз рукописну заоставштину писама која је писао својим сестрама у периоду 1897–1917. године из Варшаве, Санкт Петербурга, итд. Писма су добро очувана и уредно похрањена у фондовима архива Универзитетске библиотеке у Вилњусу.

Мср Иван Андријашевић је у свом дисертационом раду са великом дозом акрибичности истражио целокупан доступни опус П. А. Кулаковског и анализирао његов историјски и историјско-филолошки контекст и значај, посебно за српску филологију у европском контексту, али и за друге словенске филологије.

У истраживању су примењени херменеутички метод (анализа примарних извора – целокупног доступног опуса Кулаковског у штампаним издањима, архивске грађе, мемоаристике његових савременика, преписке његове и његових савременика; анализа релевантне научне литературе о П. А. Кулаковском, његовом добу, предметима његовог научног и публицистичког интересовања), конструктивни метод (уочавање општих начела на основу резултата добијених претходном анализом), каузални метод (откривање узрочно-последичне повезаности историјских околности у којима је делао, с једне, стања и достигнућа русистике и славистике у његово доба, с друге, и садржаја и идејне усмерености дела Кулаковског, с треће стране).

Кандидат је резултатима свога истраживања пружио у досадашњој историји славистике највећи допринос осветљавању целокупне научне, публицистичке и преводилачке делатности Платона Андрејевича Кулаковског. Подробно је реконструисао његово деловање као првог универзитетског професора руског језика на Великој школи, и тиме допринео истраживању допарадигматске етапе (термин А. Ј. Бондаренко, прихваћен од водећих историчара наставе руског језика као страног у европским и светским оквирима) конституисања методике наставе руског језика као страног и историје српске славистике и русистике у европском контексту. Реконструисао је историјске околности у време доласка у Србију и потоње делатности П. А. Кулаковског (стање у школству Србије, посебно универзитетском, дотадашњи статус руског језика као наставног предмета у школама од званичног увођења 1849. и стварања првих школских уџбеника и приручника, стање славистичке науке, друштвено-политичке и културне околности, руско-српске везе) и анализирао наставни рад П. А. Кулаковског на Великој школи, његове методичке материјале (публикације), научне радове П. А. Кулаковског из области русистике (историја руског књижевног језика, руска књижевност, методика наставе руског језика као страног). Валоризовао је научне радове П. А. Кулаковског из области србистике и кроатистике и његова преводилачка остварења из ове области у своме времену и са позиција данашње славистичке науке. Подробно је расветлио бављење П. А. Кулаковског етнологијом, српском националном и културном историјом, историјом школства у Срба, значајним личностима српске културе и духовности, као и словенском филологијом и њеним угледним представницима; приказао је и чланке П. А. Кулаковског о дипломатској и политичкој позицији Србије, Црне Горе и Босне и Херцеговине, као и чланке о свесловенским конгресима, организацијама, манифестацијама. Информативно-публицистичке чланке и брошуре Кулаковског посвећене пољском и белоруском питању кандидат је сагледао са критичке дистанце и у складу са постулатима савремене славистичке науке. Најзад, не и на последњем месту, кандидат је реконструисао велики део обимне библиографије Кулаковског и дао предлоге за наставак истраживачког рада.

IX ПРОВЕРА ОРИГИНАЛНОСТИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

На основу *Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду* и налаза у извештају из програма *iThenticate*, којим је извршена провера оригиналности докторске дисертације „Славистичко дело Платона Андрејевича Кулаковског.“ аутора **Ивана Андријашевића**, констатовано је да утврђено подударање текста износи мање од 1%.

Овај степен подударности последица је општих места и случајних подударања, што је у складу са Чланом 9. Правилника.

На основу изнетог, а у складу са ставом 2 Члана 8. *Правилника о поступку провере оригиналности докторских дисертација које се бране на Универзитету у Београду*, извештај указује на оригиналност докторске дисертације, те се прописани поступак припреме за њену одбрану може наставити.

X ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

Комисија за оцену докторске дисертације констатује да је дисертација „Славистичко дело Платона Андрејевича Кулаковског“ кандидата Ивана Андријашевића оригинално и самостално научно дело и да су се стекли услови за њену јавну одбрану.

Комисија стога предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да прихвати с позитивном оценом Извештај о оцени докторске дисертације под насловом „Славистичко дело Платона Андрејевича Кулаковског“, коју је урадио кандидат Иван Андријашевић под менторством др Ксеније Кончаревић и да је, у складу са прописима, упути Већу научних области друштвено-хуманистичких наука Универзитета у Београду на разматрање.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

1. _____
др Биљана Марић, ванр. проф.
председник Комисије
2. _____
др Вања Станишић, ред. проф.
члан Комисије
3. _____
др Светлана Гољак, доцент
члан Комисије
4. _____
др Владислав Пузовић, ред. проф.
члан Комисије